

Regelbunden tillsyn i Bergaskolan

Grundskola årskurs 5-9

Grundsärskola årskurs 1-10

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Smedjebackens kommun under hösten 2009 och besökt Bergaskolan den 1–2 september 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 22 januari 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Bergaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Bergaskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Bergaskolan

Bergaskolan	Antal elever
Grundskola	344
Obligatorisk särskola	3

Källa: Skolans uppgifter, september 2009

Bergaskolan är en grundskola i de centrala delarna av Smedjebacken. Skolan är inrymd i delvis nyrenoverade lokaler och har elever i årskurserna 5–9. Årskurserna 5 och 6 bildar ett arbetslag, årskurserna 7, 8 och 9 är indelade i årskursvisa arbetslag. Skolan inrymmer även obligatorisk grundsärskola för årskurserna 5–10. Årskurserna 5 och 6 leds av en rektor som också ansvarar för förvaltningens elevhälsa. Det finns också en rektor för årskurserna 7–9. Tillsynen av Bergaskolan innefattar grundskola samt obligatorisk grundsärskola.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat för elever i årskurs 9

	Bergaskolan					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Genomsnittligt meritvärde	205,3	171,9	185,2	195,3	208,0	205,1	202,0	209,3
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	77	66	70	72	88	79	76	77
Andel (%) behöriga till nationellt program	88	82	85	85	91	90	90	89

Källa: Skolverkets kommunsammanställning, 2009-08-10

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen.

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Kommentar och bedömning:

Bergaskolan saknar uppgifter om hur stor andel av eleverna i årskurs 5 som nått kursplanernas mål i samtliga ämnen. Detta bedöms under avsnitt 3.4.1.

För 2009 redovisar skolan att 81 procent av eleverna nått målen på de nationella ämnesproven i årskurs 5 i ämnena matematik och svenska. I svenska är detta en förbättring med 6 procentenheter jämfört med föregående år. Matematik visar på en försämring med 9 procentenheter jämfört med föregående år. I engelska är det 70 procent av eleverna som nått målen på de nationella ämnesproven, vilket är en försämring i jämförelse med tidigare år på hela 21 procentenheter.

Skolinspektionen konstaterar att eftersom det inte finns någon sammanställning av kunskapsresultaten på skolnivå för årskurserna 5 och 6 i samtliga ämnen vid Bergaskolan, saknas underlag för en bedömning av hur väl skolan lyckats med kunskapsuppdraget. Resultaten på de nationella ämnesproven indikerar dock att elevernas resultat på Bergaskolan behöver förbättras, framförallt i engelska.

Eleverna i årskurs 7-9 har förbättrat sina resultat de senaste fyra åren enligt skolan. Den nationella statistiken, se tabell 2, visar att elevernas kunskapsresultat i årskurs 9 har förbättrats markant sedan år 2005. I samtal med rektor och personal framkommer att betygsresultaten analyseras inom respektive ämne, arbetslag och på skolnivå men att detta inte sker i samma omfattning för kunskapsresultaten i årskurs 7.

Skolinspektionen konstaterar att skolan är medveten om sina resultat när det gäller elevernas kunskapsutveckling i de senare årskurserna och har vidtagit åtgärder för att förbättra dessa. Skolinspektionen bedömer dock att skolan behöver fortsätta sitt arbete med att förbättra kunskapsresultaten.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämnesområden i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk sarskola	X	

Motivering
I 2 kap. 6 § grundskoleförordningen anges att det för varje ämnen finns en kursplan innehållande både de mål som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått efter femte och nionde skolåret. Enligt avsnitt 2.7 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) ska läraren allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling utifrån läroplanens och kursplanernas mål. Läraren ska muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Detta uppdrag omfattar skolans alla ämnen. Enligt rektorerna och i samtal med skolans lärare och elever följer lärarna upp elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål främst i engelska, matematik och svenska i årskurs 5 och 6. Elever, föräldrar samt rektorerna saknar därmed information om hur eleverna utvecklas i förhållande till de nationella målen i grundskolans kursplaner. Skolinspektionens bedömning är att lärarna på ett mer systematiskt sätt måste följa upp och synliggöra varje elevs kunskapsresultat i alla ämnen och årskurser.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet för varje elev upprätta en individuell utvecklingsplan (IUP). I planen ska läraren ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som

eleven fått undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Av Skolverkets Allmänna råd Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen framgår att planen ska vara framåtsyftande och att omdömen om elevens kunskapsutveckling får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar.

I intervjuer med elever framkommer att det varierar i vilken grad som lärarna ger en tydlig information om elevernas utveckling i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna. Vidare visar de individuella utvecklingsplaner som tillsynen fått ta del av att det varierar i hur hög grad de är framåtsyftande. I årskurserna 5 och 6 redovisas inte heller samtliga ämnen vid utvecklingssamtalen, vilket behöver åtgärdas.

Skolinspektionen bedömer att utvecklingsplanerna behöver utvecklas så att omdömen finns i alla ämnen i alla årskurser, att de blir tydligt framåtsyftande samt genom att skolans insatser tydligare framgår med utgångspunkt i de nationella kursplanerna.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

6 (20)

1.3.3 Betyg sätts, intyg och studieomdömen utfärdas samt betygskatalog förs enligt förordningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola		

Motivering
Ej relevant för särskolan eftersom ingen elev finns i de högre årskurserna.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Av avsnitt 2 i Lpo 94, "Mål och riktlinjer", framgår att mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Av avsnitt 2.2 framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Tillsynen visar att det i Bergaskolan varierar mellan lärare och ämnen i vilken grad eleverna ges möjlighet att i undervisningen t.ex. reflektera och argumentera. I diskussioner med Bergaskolans lärare framkommer också att det råder osäkerhet kring betydelsen av mål att sträva mot och att det är ett utvecklingsområde i skolan. Skolinspektionens bedömning är att lärarnas kunskap om mål att sträva mot och

deras betydelse som inriktning för undervisningen bör förbättras i Bergaskolan, vilket rektorerna behöver tillse.

1.4.2 Elevernas ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och eleverna i den obligatoriska särskolan utvecklar sitt eget sätt att lära och tillit till sin egen förmåga.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt avsnitt 2.3 i Lpo 94 ska läraren se till att elever oavsett kön och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har, enligt avsnitt 2.8 i läroplanen, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. För att eleverna, i enlighet med läroplanens intentioner, ska kunna ta ansvar för sin egen utbildning, krävs också att skolan klargör vilka mål utbildningen har.

Tillsynen i Bergaskolan visar att eleverna i årskurserna 5 och 6 genomgående har små möjligheter att utöva inflytande över undervisningsprocessen och över sitt eget lärande. Generellt sett har eleverna kännedom om målen för utbildningen. I intervjuer med lärare och elever framkommer dock att det är lärarna som i huvudsak planerar det mesta av undervisningen och att eleverna sällan får ha synpunkter på undervisningens innehåll och planering.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt eget lärande behöver förbättras.

8 (20)

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former. Eleverna i den obligatoriska särskolan ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas och till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
I 3 kap. 6 § grundskoleförordningen anges att varje klass eller undervisningsgrupp ska ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor som är av gemensamt intresse för eleverna. Den närmare utformningen ska anges i arbetsplanen. I de intervjuer som tillsynen genomför med elever och lärare framkommer samstämmigt att det finns variationer mellan klasser och årskurser i vilken omfattning som eleverna ges ett reellt inflytande via klass- och elevråd. Eleverna uppger att det är sällan som klassråd genomförs. I årskurserna 5 och 6 uppger eleverna också att elevrådet inte träffas regelbundet. Eleverna erbjuds heller inga andra former av formell elevmedverkan vid Bergaskolan. Detta bekräftas också av lärarna och rektorerna. Skolinspektionen bedömer att rektorerna behöver se över vilka arbetsformer som används för att ge eleverna kunskap om demokratins principer och utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska arbetsformer.

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt avsnitt 2.2 i Lpo 94 ska lärare samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår också att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. I intervjuer med skolledningen och lärarintervjuer framkommer att det finns fungerande samverkansformer inom ämnes- och respektive arbetslag men att det saknas utarbetade rutiner för samarbetet mellan årskurserna 5-6 och 7-9. De båda rektorerna uppger att det måste bli en samsyn kring att skolan blir en 5-9 skola. Lärarna uppger att det finns två kulturer som måste mötas i en enhet. Skolinspektionen bedömer att rektorerna behöver verka för att en bättre samverkan kommer till stånd mellan lärarna i årskurs 5-6 och 7-9.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd och sådan ska också ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Också i avsnitt 2.8 i Lpo 94 framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen. I tillsynen framkommer att särskilt stöd erbjuds huvudsakligen till elever som riskerar att inte nå målen i svenska, engelska och matematik, framför allt för de yngre årskurserna. I övriga ämnen erbjuds inte detta stöd i tillräcklig omfattning. Kunskapsresultaten i årskurs 9 indikerar att eleverna ges det stöd som de har rätt till. Det framkommer dock att det inte ges stöd i moderna språk för elever i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer att rektorerna behöver vidta åtgärder så att alla elever som är i behov av särskilt stöd får detta.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas om en utredning visar att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen har tagit del av några åtgärdsprogram vid Bergaskolan och kan konstatera att åtgärdsprogrammen ofta fokuserar mer på elevens personliga tillkortakommanden än på skolans förmåga att anpassa pedagogiska metoder, bemötande och strukturer till elevens behov och förutsättningar. Trots goda ansatser framkommer i tillsynen att de individuella utvecklingsprogrammen behöver vara mer konkreta, tydligare ange vilka stödåtgärder som ska sättas in för att eleven ska nå de nationella målen samt beskriva hur och när stödet ska utvärderas. Vidare framgår det inte av åtgärdsprogrammen hur uppföljningen ska genomföras.

Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen håller skiftande kvalitet och att arbetet med åtgärdsprogrammen behöver utvecklas.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Enligt 1 kap. 2 § tredje stycket skollagen ska verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egen värde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan främja jämställdheten mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Av 14 a kap. 7 § framgår att huvudmannen ska se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Av samma kapitel 10 § framgår att om huvudmannen eller personalen får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, är huvudmannen skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Trots ett gott värdegrundsarbete vid Bergaskolan framkommer det i intervjuer med eleverna i årskurs 5 och 6 att det förekommer kränkningar mellan elever på rasterna. Händelserna tas upp av lärarna men elevernas upplevelse är att det inte händer något, kränkningarna fortsätter.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver se över om det fortfarande förekommer kränkningar och om så är fallet behöver rektorerna vidta åtgärder.

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska bl.a. en plan mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Tillsynen i Bergaskolan visar att skolan saknar en plan enligt de bestämmelser, se ovan, som gäller sedan den 1 januari 2009. Bergaskolans likabehandlingsplan är upprättad enligt den gamla lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling. Planen utgår bland annat inte från en aktuell kartläggning av skolans behov. Eleverna har inte heller deltagit i utarbetandet av planen i enlighet med förordningens krav.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver upprätta en plan mot kränkande behandling som fullt ut svarar mot gällande plankrav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
I 4 kap. 3 § skollagen anges att vissa bestämmelser om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan) framgår av bilaga 3 till skollagen. I denna bilaga anges utbildningens omfattning i grundskolan för ämnen och ämnesgrupper. Skolinspektionen kan konstatera att undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap för många elever ges först i årskurs 6, vilket innebär att alla elever inte ges möjlighet att nå målen i årskurs 5. Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan behöver vidta åtgärder så att undervisningen i hem- och konsumentkunskap organiseras på ett sådant sätt att eleverna når målen i årskurs 5. Enligt 1 kap. 2 § grundskoleförordningen är undervisningstid arbete som planeras av lärare och elever tillsammans och som eleverna genomför under lärares ledning. Enligt 4 kap. 1 § grundskoleförordningen ska läsåret ha minst 178 skoldagar. Skollagen anger även en ovillkorlig rätt till utbildning och föreskriver en närvaroplikt för alla skolpliktiga elever. I tillsynen framkommer att eleverna i årskurserna 7–9 ges ledigt från lärarledd undervisning två dagar per termin. Eleverna får arbetsuppgifter med sig hem från skolan vilka de ska arbeta med under dessa två dagar, så kallade hemstudiedagar. Under dessa två dagar genomförs ett utvecklingssamtal med eleverna

och deras föräldrar, resterande tid arbetar eleverna ensamma utan lärarledning. Skolinspektionen bedömer att skolan brister i att ge eleverna den lärarledda undervisningstid de har rätt till och att skolan även genom att låta eleverna arbeta i hemmet, bryter mot författningarnas krav både när det gäller skolplikt och utövning av tillsyn av eleverna.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Enligt 2 kap. 19 -20 §§ grundskoleförordningen ska eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen ska syfta till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen.

I tillsynen av Bergaskolan framkommer att det i skolans timplanen finns tid avsatt för elevens val i årskurserna 5 och 6. I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att elevens val inte erbjuds i årskurserna 5 och 6.

Skolinspektionen bedömer att Bergaskolan behöver anordna elevens val i årskurserna 5 och 6 i enlighet med grundskoleförordningen.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.6 Barn och ungdomar tas emot i enlighet med författningarna

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt 6 kap. 3 § skollagen ska styrelsen för särskolan avgöra om en elev som tas emot i särskolan ska gå i grundsärskolan eller träningsskolan.

I Smedjebackens kommun är inte detta vidaredelegerat vilket innebär att det är styrelsen som ska fatta besluten. I tillsynen framkommer att dessa beslut inte fattas av styrelsen.

Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas. Se även kommunbeslutet.

16 (20)

3.1.7 Elever som i den obligatoriska särskolan har slutfört årskurs 9 kan få fortsatt utbildning i årskurs 10.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.8 Elever mottagna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan följer särskolans kursplaner.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. I Bergaskolan bedrivs bland annat undervisning i matematik, naturorienterande ämnen och bild i huvudsak av lärare i årskurs 5 och 6 som inte har en utbildning som är avsedd för den undervisningen. Enligt rektor och lärare finns dock en medvetenhet om detta och skolan arbetar bland annat med att omorganisera verksamheterna för att i största möjliga mån svara mot skollagens krav.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver fortsätta sitt arbete med att omorganisera och inventera de olika ämneskompetenser som finns på skolan. Rektorn behöver se till att undervisningen bedrivs av lärare som har utbildning för den undervisning som de bedriver.

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Enligt 5 kap. 5 § grundskoleförordningen ska beslut om elevs placering i särskild undervisningsgrupp fattas av styrelsen för utbildningen (alternativt av rektorn om detta är delegerat) efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare. Beslutet ska enligt 8 kap. 1 § innehålla en fullföljdshänvisning med information

18 (20)

om att det får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

I tillsynen framkommer att sådana beslut saknas på Bergaskolan. Detta behöver åtgärdas.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.4 Rektorn i särskolan fattar beslut om avvikelser från särskolans timplan, som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt läroplanen för de obligatoriska skolformerna avsnitt 2.8, (Lpo 94), har rektorn ett ansvar för att eleverna når målen för utbildningen. Detta medför en skyldighet att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat

så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

Tillsynen visar att det på övergripande skolnivå saknas uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i årskurserna 5 och 6 samt i särskolan. I tillsynen framkommer också att skolan inte systematiskt följer upp och utvärdera i vilken mån övriga nationella målen har förverkligats och vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Undervisningen bör även utgå från läroplanen och kursplanernas mål att sträva mot för att därmed ge förutsättningar för eleverna att nå uppsatta mål.

Skolinspektionens bedömning är att skolan sammantaget, under rektorens ledning, behöver förbättra sitt kvalitetsarbete och vidta åtgärder för att följa upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 och 9.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan förskola eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt 3a § i samma förordning ska en uppföljning och en utvärdering av likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling redovisas. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning.

För läsåret 2007/2008 finns en kvalitetsredovisning för Bergaskolan, årskurserna 7-9, däremot saknas en kvalitetsredovisning för årskurserna 5 och 6. Skolinspektionen har tagit del av denna kvalitetsredovisning vilken följer en av Smedjebackens kommun utarbetad mall. Kvalitetsredovisningen innehåller resultat, analys och förslag på åtgärder utifrån nationella uppdraget. Betygsstatistik i alla ämnen redovisas för årskurserna 8 och 9 men det saknas analys och förslag på åtgärder till att förbättra resultaten i flera ämnen än engelska, matematik och

20 (20)

svenska, vilket behöver finnas.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att åtgärder behöver vidtas så att kvalitetsredovisningen uppfyller förordningens krav.

2009-10-22 Stockholm

Stig Westlund

Anki Näckstam

Ellionor Triay Strömvall